

Beyaz Önlüğün Anlamı Üzerine Bir Konuşma Metni***A Speech on the Meaning of the White Coat****İlgaz Akdoğanⁱ**ⁱProf. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anatomi AD., <https://orcid.org/0000-0003-3324-4629>

Sayın Editör,

Beyaz önlük töreni ya da seremonisi, henüz meslekten olmayan bir kişinin hekimliğe girişini ve sağlık mesleğinin bir üyesine dönüşümünü simgeleyen ritüel olarak tanımlanabilir. Tören ilk kez 1989 yılında Chicago Üniversitesi Pritzker Tıp Fakültesi'nde ortaya çıkmıştır. Törenin sebebi şort ve beyzbol şapkasıyla hastaların da bulunduğu fakülteye gelen öğrencilerden rahatsız olan bir öğretim üyesinin şikâyetidir. Bu durum karşısında, tıp fakültesi yönetimi, öğrenciler ve öğrencilerin ailelerinin de katıldığı bir toplantı düzenlemiştir. Toplantıda beyaz önlük verilen öğrencilere, fakültede hastalar da bulunduğu için profesyoneller gibi görünmeleri, beyaz önlük giymeleri ve rollerine uygun şekilde davranmaları istendiği belirtilmiş ve böylece beyaz önlük töreninin temeli atılmıştır.¹ İlk organize Beyaz önlük töreni, 1993 yılında Columbia Üniversitesi Doktorlar ve Cerrahlar Koleji'nde gerçekleşmiştir. Böylece, tıp eğitiminin en başında tıpta hümanizmi vurgulamanın bir yolu olarak Beyaz önlük törenleri yapılmaya başlanmış ve giderek geleneksel hale gelmiştir.²

Beyaz önlük törenleri, tıp mesleğinin etik, profesyonel ve mesleki değerlerini öğretmek, insancıl (hümanist) değerleri vurgulamak, tarihin ilk dönemlerinden beri devam eden bir mesleğin geleneklerini sürdürmek, tarihteki ve günümüzdeki değerli ve rol model olan hekimleri tanıtmak amacı için önemli bir fırsattır.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, 2024 yılının 14 Mart Tıp Bayramı günü düzenlenen Beyaz Önlük Töreni'nde "Beyaz Önlüğün Anlamı" ile ilgili konuşma yapma görevini şahsıma vermiştir. Törenlerde ritüelin bir parçası olarak, yemin olup olamayacağı üzerinde tartışmalar yapılmış, Hipokrat Yemini (Andı) başta olmak üzere bazı yemin metinleri önerilmiştir.³ Ancak, Hipokrat Yemini'nin mesleğe adım atma anlamına gelen mezuniyet törenlerinde okunması geleneğinden yola çıkarak Beyaz önlük törenlerinde kısa ama hekimliğin profesyonel ve etik yönlerine dikkat çeken bir konuşmanın daha uygun olacağı düşüncesindeydim. Bunun üzerine ülkemizin değerleri ile hekimlik mesleğinin insani, toplumsal ve psikolojik boyutlarını bir araya getiren bir metin ortaya çıkarmaya çalıştım. Bu düşünce ve duygularla yazmış olduğum "Beyaz Önlük" başlıklı konuşma metnini değerli derginize gönderiyorum. Empati, diğerkamlik, yardımseverlik, iyilik, adanmışlık, fedakarlık, şefkat ve merhamet gibi doktorluğun profesyonel değerleri göz önüne alınarak yazılmış bu metnin, bundan sonra düzenlenecek Beyaz önlük törenlerinde okunabileceği düşüncesindeyim.

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi 2025;15(3):777-779

DOI: 10.31020/mutftd.1644029

e-ISSN: 1309-8004

Geliş Tarihi – Received: 20 Şubat 2025; Kabul Tarihi - Accepted: 27 Mart 2025

İletişim - Correspondence Author: İlgaz Akdoğan <ilgazakdogan@yahoo.com>

Bu derginin içeriği Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License kapsamında lisanslanmıştır.

“Beyaz Önlük”

Beyaz Önlük renklerin en eşsiz olan beyaz renktedir. Beyaz olduğu için temizdir. Temiz olduğu için güzeldir. Güzeldir, çünkü başka hiçbir giysi, yetmiş iki millete aynı gözle bakmayı sağlayamaz. Beyaz Önlük din, milliyet, cinsiyet, politik düşünce ayrımı olmadan insanı insan olarak görmektir.

Beyaz Önlük gururdur, onurdur, vicdandır. Yemindir insana yardım etmek için edilen, sırdır baş kesseniz söylenmeyen, sözdür insanlığa adanan ve daima iyilik yapmak için verilen.

Beyaz Önlük beyazdır tıpkı gelinlikler gibi, beyazdır beyaz atlı prensin atı gibi, beyazdır gökyüzünün süsü bulutlar gibi, bayrağımızdaki ay ve yıldız gibi...

Beyaz Önlük elinden tutmaktır düşenin, gözyaşını silmektir ağlayanın, derdini dinlemektir Karadeniz’de gemileri batanın, kimsesi olmaktır kimsesizin.

Beyaz Önlük İmdat doktor yok mu’ya verilen cevaptır, ben doktorum çekilindir, açılın doktor geliyordur, Hızır gibi yetişti şuna bak’tır, can kurtarmaktır.

Beyaz Önlük hastasının normal çıkan tahlili için sevinçten ağlamaktır, su içirmektir gece nöbette, yatağını düzeltmektir, sarılıp sınıksız teselli etmektir zor zamanlarda, başını ateşi var mı bahanesiyle okşamaktır, kimseye söyleyemedim size söylüyorum’ları dinlemektir, Ameliyat başarılı geçti bundan sonrası artık “Allah Kerim” demektir.

Hoş bir sohbettir, birlikte içilen acı kahvedir, dostluktur, yarenliktir, çorbaya katık yapılan sıcak ekmektir, martılara yem atmaktır, şelale sesidir, mis gibi toprak kokusudur.

Beyaz Önlük canımdır, cicimdir, aman doktordur, can simididir, şifadır, yaraya merhemdir, dermandır, Lokman Hekim’dir.

Beyaz Önlük elinde yılan dolanmış asasıyla şifa dağıtan mitolojideki Tıp ve Sağlık Tanrısı Asclepios’tur, Tıbbın babası Hipokrat’tır, büyük hekim İbn-i Sina’dır, Nobel alan ilk Türk Doktor Aziz Sancar’dır, ilk Türk kadın doktor Safiye Ali’dir. Birinci cihan harbinde tifüs salgını önlerken ölen 138 Türk hekimidir, Çanakkale Savaşında Sungurlu taburunda görev yapan Tıbbiyeli öğrencilerdir, hepsi cephelede şehit olduğu için mezun veremeyen 1921 mezunlarıdır, 14 Mart 1919’da işgal altındaki Haydarpaşa’daki Tıp Okulu Binasına bayrak asan kahramanlardır, Covid salgınında hayatlarını feda eden binlerce sağlık çalışanıdır, afetzedelere yardıma koşan sağlık neferleridir.

Beyaz Önlük şereftir, haysiyettir, namustur korunması gereken. Giydiniz mi üstünüzden çıkarsanız da derinizden daha fazla sizin olandır artık, Sorumluluktur.

Beyaz Önlük giymek herkese nasip olmaz, ama her giyen de taşıyamaz, ağırdır.

Bazıları giydim der, siz üzerinde göremezsiniz, kaybeder. Bazıları şu an üzerimde yok der, siz onu beyaz önlüklü görürsünüz her daim, ışıktır.

Beyaz Önlük beyaz renktedir. Beyaz olduğu için temizdir. Beyaz olduğu için güzeldir.

Beyaz Önlük giyen Tıp Fakültesi’nin yeni öğrencileri, beyaz melekler, aramıza hoş geldiniz”.

Sonuç olarak, Beyaz önlüğün anlamını kavrayabilen ve hakkıyla taşıyabilen tarihteki ve günümüzdeki tüm kıymetli hekimlere saygılarımı ve şükranlarımı sunarım.

Bilgi

Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

1. Töret AB. Hekimlik Mesleğine İlk Geçiş Riti: Beyaz Önlük Giyme. Folklor Edebiyat, 2021;27(108):993-1012. doi: 10.22559/folklor.1823.
2. Ely S, Tribble C. White Coat Ceremony: Welcome to the Medical Profession. Heart Surg Forum 2022;25(6):E843-E848. doi: 10.1532/hsf.5397.
3. Glick SM. White coat ceremonies-another commentary. J Med Ethics 2003;29(6):367-8. doi: 10.1136/jme.29.6.367.